

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO-KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W eksped. miesięcznie 1,20 zł z odnośnikiem przez pocztę 20 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidywanych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożenia pracy, przerwania komunikacji, abonent nie ma prawa żądać pozaterminowych dostaw gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy redakcja nie odpowiada. Redakcja i administracja: ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 201,262. — Redaktor przyjmuje od 10-12.

Sumiennem wykonywaniem obowiązków,
budujemy silną Ojczyznę!

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 lin.) 10 gr. za reklamy na str. 4-lin. w wiadomościach potocznych 50 gr na pierwszej str. 50 gr. Rabata udziela się przy częstym ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski” wychodzi trzy razy tygodniowo: w poniedziałek, środę i piątek. Przy sądownym ściąganiu należności rabat spada. Dla wszelkich spraw, spornych w sądownictwie jest Sąd w Wąbrzesku. Za terminowy druk, przepisanie miejsca ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Nr. 109

Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub, wtorek 20 września 1932 r.

Rok XII

Kartelowa ekonomja

ZNIŻKA PIAC — ZWYŻKA CEN.

Nie można się uskarżać, że w dobie kryzysu gospodarczego Opatrzność odmówiła nam szczęścia posiadania znawców ekonomji. Rodzą się zbawcze idee, wynajdywane są niezawodne lekarstwa na złagodzenie, jeśli nie pokonanie zupełnie trudności gospodarczych. Prym oczywiście dzierżą bezpośrednio zainteresowani — a więc t. zw. stery gospodarcze. Mężowie przemysłu, zwłaszcza t. zw. wielkiego przemysłu skartelizowanego wskazują nieustannie drogi wzmoczenia produkcji, podniesienia zdolności konkurencyjnej polskiego produktu na rynkach zagranicznych itp. Drogi te zaś prowadzą — zdaniem tych lekarzy gospodarczych poprzez odpowiednią politykę celną, odpowiednie kredyty, obniżenie kosztów produkcji.

To ostatnie zaś szczególnie bywa akcentowane. Ale możność obniżenia kosztów widzą oni w poważnym uszczupleniu, jeśli nie zupełnym zniesieniu ubezpieczeń społecznych, ograniczeniu urlopów robotniczych i pracowniczych. Innych możliwości obniżenia kosztów się tam nie dostrzegają, choć — wiadomo — robocizna stanowi, naprzykład w węglu, tylko 40% kosztów ogólnych, w innych zaś przemysłach nie sięga nawet 20%. Nie widzi się przedewszystkiem i nie chce widzieć konieczności obniżenia ceny wyrobów skartelizowanych, których wysokość w dzisiejszym stanie rzeczy niczem wytłumaczona być nie może.

Zajrzyjmy nieco do cyfr.

Wskaźnik cen hurtowych dla węgla wykazuje niezmiennie cyfrę 121,2, przyjmując ceny w roku 1927 za 100, ceny cementu nawet się podniosły, metale wykazały bardzo nieznaczny obniżkę.

Spójrzmy natomiast na zarobki górników i hutników na przestrzeni tylko marzec-czerwiec br. Przeciętny zarobek dzienny robotnika na kopalni wynosił w marcu br. na G. Śląsku 9,69, w Zagłębiu Dąbrowskiem w kwietniu 8,29, w Zagłębiu Krakowskiem 7,38. W hutach: w woj. śląskim 11,92, woj. kieleckim 6,96.

Przytoczone cyfry obejmują cały zarobek z wszystkimi dodatkami, wartością węgla deputatowego, wartością wynagrodzenia urlopowego, bez potrąceń składek do ubezpieczeniowych instytucji, podatku i kar.

Przyjrzyjmy się teraz zarobkom czercwowym. W kopalniach węgla przeciętny zarobek spada z 9,69 dziennie do 9,09, w hutach żelaza na Śląsku z 11,92 na 10,88, w woj. kieleckim z 6,96 na 6,72.

Należy zaznaczyć, iż cyfry te nie dają obrazu położenia robotnika, gdyż nie ilustrują dni przepracowanych przez robotnika. Gdybyśmy zaś porównali zarobki z lipca br. z zarobkami z lipca 1928 r. — nietrudnoby było stwierdzić, że obniżki zarobków przekroczyły w niektórych działach 50%.

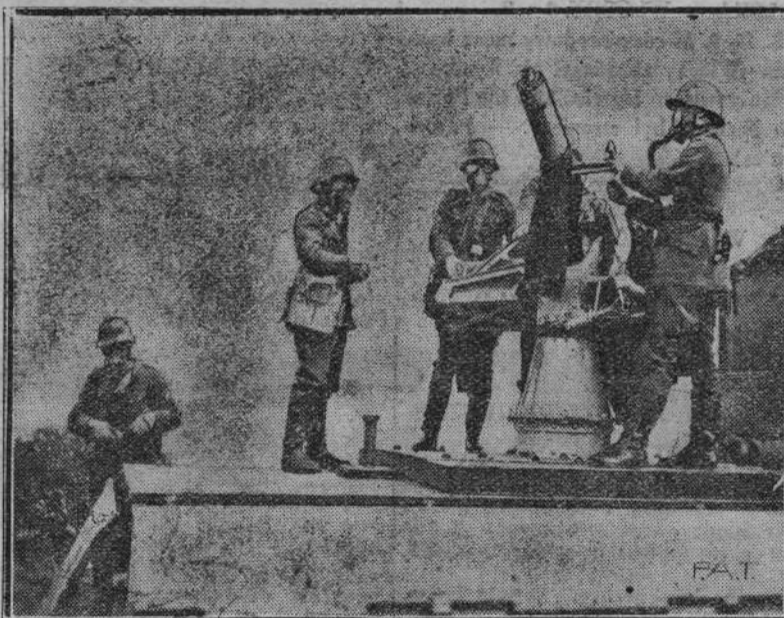
Szpieg niemiecki schwytany we Francji

Paryż. (Pat.) O zaarrestowanym szpiegu niemieckim, 21-letnim Franciszku Lutzu, pochodzącym z Badenji, władze policyjne komunikują, że przed kilku dniami zauważono go, jak krążył dookoła lotniska wojskowego w Strasburgu. Pod osłoną nocy udało mu się dotrzeć do jednego z hangarów. Lutz, pozostający pod obserwacją, został schwytany w chwili, gdy koło Kehl usiłował przekroczyć granicę. Dokumenty osobiste zaarrestowanego nie były w porządku.

Brakowało bowiem wizy francuskiej. Przy rewizji osobistej znaleziono przy nim dokumenty szyfrowane. Lutz poddano przesłuchaniu, które trwało cały dzień i część nocy. Aresztowany przyznał, że jest szpiegiem niemieckim, członkiem partii hitlerowskiej i należy do organizacji obrony przeciwlotniczej, oraz, że przybył do Francji dla wypełnienia pewnej misji, którą jednak aresztowanie udaremniło.

—o—

MANEWRY NIEMIECKIE.

Pod Kilanją odbyły się wielkie manewry lotniczo-morskie przy licznych udziałach organizacji cywilnych. — Oto przeciwlotniczy karabin maszynowy Reichwehry na pozycji.

Wymiana więźniów

Stołpce. (Pat.) Wymiana więźniów między Polską i Sowietami odbyła się dn. 15 bm. w Kołosowia na granicy polsko-sowieckiej. Formalności, związane z wymianą, rozpoczęły się około godziny 14-ej, gdyż o tej porze przybył do Kołosowa pociąg, wiozący z polski osoby, przeznaczone do wymiany. Wymiana ta przeciągnęła się do późnej nocy. Sowiety, o ile dotąd wiadomo, wydały 40 więźniów, a razem z ich rodzinami 91 osób.

Baranowice. (Pat.) W dn. 16 września o godz. 7,30 rano na stację Baranowice centralne przybył ze Stołpców pociąg, wiozący b. więźniów politycznych

z Rosji Sowieckiej, w liczbie 40 osób oraz 40 innych osób, członków rodzin. Jeden z więźniów politycznych Weryho, który miał być również wymieniony, zmarł jeszcze w dn. 5 września w Sowietach. Wśród więźniów jest 17-u księży katolickich i 1 prawosławny.

2-ch z tych księży, mianowicie ks. Fedorowicz i ks. Skalski skazani byli na śmierć.

7-u księży było więzionych w Sołwankach. Są to Bazyli Stysło, Dominik Iwanow, Józef Józwiak, Stanisław Przyrębelski, ks. prałat Leningradu, Franciszek

Gdzież szukać tedy konsumenta wyrobów przemysłowych? Na roli go nie znajdziemy, ale trudno dopatrzeć się go wśród rzesz pracujących, po każdej zaś dalszej obniżce zarobków będzie to coraz mniej realne.

Możliwość obniżenia zatem kosztów produkcji upatrywać należy gdzieś indziej, zwłaszcza, jeżeli to obniżenie ma mieć istotnie znaczenie dla konsumentów. Dalsza obniżka zarobków robotniczych przy dzisiejszej liczbie świętówek i stanie zatrudnienia nie może dać

żadnych rezultatów, a wywołać musi słuszne oburzenie już nietylko robotników, ale i całej zdrowo myślącej opinii publicznej.

Walka prowadzona z takim uporem przez przemysł skartelizowany jest jednak walką nie o produkcję, nie o rynek, — jest walką o sztywność cen. Jeżeli już ta sztywność ma być nietykalnym tabu, niechże konsekwencje usztywnienia ponoszą ci, co w sztywność wierzą i z nią swój byt wiążą, — niech za ten kaprys kartelowców nie płaci

Bujalski, Franciszek Trocki i Wiktor Kryweńczyk.

O godz. 8-ej pociąg przybył na stację Baranowice poleskie, gdzie więźniów przy dźwiękach orkiestry powitał starosta Neugebauer, burmistrz m. Baranowice Jarmuński, oraz przedstawiciel Czerwonego Krzyża dr. Malkiewicz. Więźniowie zostali rozlokowani w wynajętych dla nich kwaterek, w których odbędą 10-dniową kwarantannę. Opiekować się nimi będzie sekcja Czerwonego Krzyża oraz sekcja komitetu przyjęcia więźniów politycznych w Baranowiczach.

Nowa wojna domowa

Szanghaj. (Pat.) W Chinach wybuchła nowa wojna domowa. Gubernator prowincji Szantung Han-fu-szu, rozporządzający 80 tysięczną armią, rozpoczął działania wojenne przeciwko Liu-czen-nienowi który w ciągu ostatnich 5 lat sprawował władzę w okręgu cze-fu.

Posiada on 30.000 żołnierzy. Mieszkańcy okolic, objętych akcją wojenną, uciekają w popłochu. Japońskie władze konsularne odbyły w z Han-fu-szu konferencję w sprawie ochrony tysięcy rzesz obywateli japońskich, zamieszkałych na terenie walk.

Plany Papena

Berlin. (Pat.) „Nuernberger Ztg.” ogłasza rewelacyjne informacje o planach rządu Papena w związku z zapowiedzianą reformą ustroju Rzeszy.

Według tych informacji, dotyczących części składowe państwa pruskiego zamiennie zostaną na prowincje atrybucjach, natomiast kraje związkowe, rzeszy o silnie zdecentralizowanych jak Bawaria, Badenja, Winterbergja i Salskonja zachowają swój udziałowy charakter.

„Nuernberger Ztg.” podkreśla, że informacje o tych planach zostały potwierdzone w berlińskich kołach. Rząd Rzeszy za pośrednictwem swego przedstawiciela barona von Lesnera miał już nawiązać kontakt z rządem bawarskim, który wyraził gotowość poparcia polityki Papena. Kanclerz Papen w grudniu wyjedzie do Bawarii. Również minister spraw wewnętrznych Sayl zamierza urządzić objazd wschodnich terenów bawarskich.

społeczeństwo i niech nędzą swą nie okupuje go robotnik.

Poza wskaźnikami cyfr i kontr-cyfr, które kartele zamgłiły, potrafią każda prawda, istnieje wymowa życia. Jest ona dobrym rachmistrzem i szybko dodaje i mnoży. Możeby lepiej nie przyspieszać tej funkcji dodawania nędzy, gdy sobie chce się zachować dochody według norm z najlepszych czasów.

Suma bowiem pewnego dnia może się okazać przerażającą.

L. Tomaszewicz.

Olimpijczycy wrócili do kraju

PRZYBYCIE OLIMPIJCZYKÓW DO GDYNI.

Ostatnio z za Oceanu powróciła polska drużyna olimpijska. Przedstawiciele władz sportowych oraz liczne tłumy publiczności powitały olimpijczyków przy przybyciu „Pulaskiego” do mola w porcie gdyniskim. Po mowach powitalnych olimpijczycy poprzedzeni orkiestrami udali się na dworzec kolejowy, gdzie podejmowani byli przez komitet przyjęcia śniadaniem. — Ilustracja nasza przedstawia naszych zawodników olimpijskich po opuszczeniu okrętu. W pierwszym szeregu kroczą: rekordzistka świata Weisówna i mistrz olimpijski Kusociński.

POWITANIE DRUŻYNY OLIMPIJSKIEJ W WARSZAWIE.

Po przybyciu do Warszawy, która zgotowała olimpijczykom niezwykle entuzjastyczne przyjęcie, zebrała się drużyna olimpijska w lokalu Warszawskiego Towarzystwa Wioślarskiego, gdzie powitał ją Polski Komitet Olimpijski. — Na ilustracji naszej widzimy członków polskiej drużyny olimpijskiej przed mikrofonem Polskiego Radja, ustawionym w lokalu W. T. W.

Imponujący przebieg święta Kółka Rolniczego w Kowalewie

Miasto przybrało charakter odświętny — Przyjazd P. Wojewody — Defilada — Uroczyste zebranie — Obiad — Zabawa.

Kowalewo. 18. 9. 32. (Od wł. sprawozdawcy). Dziś, w dniu poświęcenia sztandaru i obchodu 65 lecia Kółka Rolniczego miasto przybrało odświętny wygląd. Powywieszane flagi narodowe, liczne bramy powitalne poustawiano w różnych punktach miasta.

Na uroczystość przybył P. Wojewoda Pomorski Kirtiklis, którego na granicy powitali p. starosta Kalkstein, podkomisarz Szmytkowski pow. kom. Polityki oraz prezes powiatowy P. T. R. p. Sojecki.

W mieście powitał p. Wojewodę p. burmistrz Kuechler witając P. Wojewodę chlebem i solą.

Uroczystość rozpoczęła się uroczystą Mszą św. w kościele parafialnym, którą odprowadził ks. proboszcz Puppel wygła-

szając też podniosło do chwili przystosowane kazanie.

Aktu poświęcenia sztandaru wobec rodziców chrzestnych dokonał ks. prob. Puppel.

Na zakończenie uroczystości odśpiewano zwrotkę „Boże coś Polskę”.

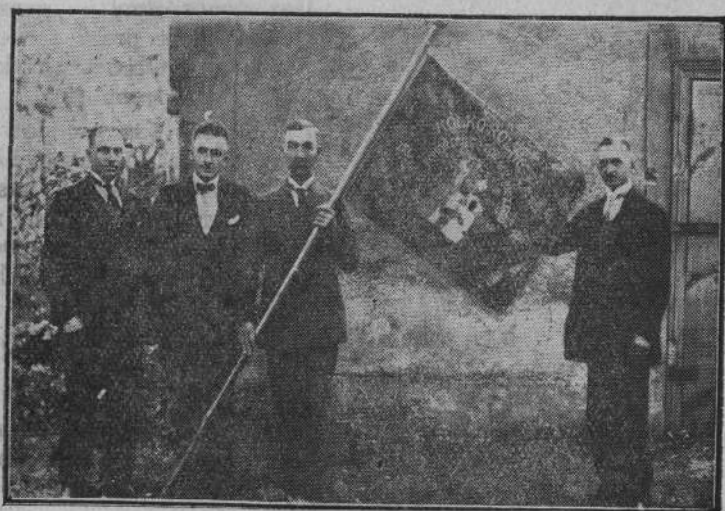
NA RYNKU.

Po nabożeństwie, na Rynku przed P. Wojewodą i władzami odbyła się defilada, która wypadła b. dobrze.

WBIJANIE GWOZDZI.

Pierwszy gwóźdź pamiątkowy do drzewca sztandaru wbił P. Wojewoda Kirtiklis, dalej p. Starosta Kalkstein, Prezes Pom. Izby Rolniczej, Esden-Tempel, prezes zarządu wojewódzkiego P. T. R. p. Donimirski, p. burmistrz Kuechler i wiele innych.

SZTANDAR KÓŁKA ROLNICZEGO W KOWALEWIE.

Powyżej podajemy fotografię nowego sztandaru Kółka Rolniczego w Kowalewie. Przy sztandarze stoją: poczet sztandarowy oraz prezes Kółka p. Wł. Krzywdziński (pierwszy od lewej).

UROCZYSTE ZEBRANIE.

Po akcie wbijania gwoździ udano się do Hotelu Polskiego, gdzie odbyło się uroczyste zebranie jubileuszowe ze współudziałem P. Wojewody.

Przemówienie dłuższe na temat pracy Kółek Rolniczych wygłosił prezes wojewódzki P. T. R. p. Donimirski po którego przemówieniu nastąpiło wręczenie zasłużonym członkom dyplomów.

OBIAD.

Bezpośrednio po uroczystym zebraniu zjedzono wspólnie obiad podczas

którego wygłosił przemówienie p. dyr. Ledwochowski z Wąbrzeźna. Udział w obiedzie wzięło około 40 osób z Panem Wojewodą, Kirtiklisem.

KONCERT — ZABAWA.

Po południu w ogrodzie Hotelu Polskiego odbył się koncert orkiestry 67 pułku piechoty, a wieczorem zabawa tańeczna. —

Szczegółowe sprawozdanie o przebiegu uroczystości podamy w następnym numerze.

Z zebrania prezesów kół BBWR.

W niedzielę o godzinie 12-iej odbyło się zebranie prezesów poszczególnych kół BBWR. pow. Wąbrzeskiego.

Zebranie zagał w zastępstwie chorego prezesa Rady Powiatowej p. Dąbrowskiego wiceprezes p. A. Makowski. Po zagajeniu przewodniczący udzielił głosu kierownikowi Powiatowego Sekretariatu BBWR p. Kornackiemu, który zdał sprawozdanie ze zjazdu kierowników powiatowych sekretariatów Pomorza, który odbył się w Toruniu dnia 11-go bm. oraz podzielił się z prezesami kół instrukcjami, otrzymanymi na zjeździe od Rady Wojew. W dalszym przem. p. Kornacki wytłumaczył cel i zadania BBWR oraz wielkie i zaszczytne obowiązki, jakie spadają na każdego z członków Bloku, bo współpraca z Rządem dla dobra wolnej Ojczyzny. Mówca zaznaczył, że nie koniecznie trzeba zasiąść na fotelu ministerjalnym czy poselskim, aby móc z Rządem współpracować; nasza współpraca polegać winna na tem, byśmy uświadomili szerszy ogół, jakie obowiązki ciążyą na każdym obywatelu względem Ojczyzny, o koniecznej lojalności względem własnego Rządu, bo tylko wtedy może być w kraju ład i porządek, jeżeli każdy obywatel Państwa podporządkowywa się nakazom władzy rodzimej. „Odpieram tu jaknajkategoryczniej”, — ciągnął dalej mówca, twierdzenie demagogów z opozycji, że Bezpартyjny Blok ze względu na żywiony kult dla Rządu przyjmuje bezkrytycznie wszelkie tego Rządu posunięcia i zarządzenia. Tak nie jest — logicznie przeczyłoby to naszej misji, którą nas ten Rząd obdarzył, a mianowicie — współpracą. Żaden rząd nie może nie poddać się krytyce, a tembardziej taki, który wzywa społeczeństwo do współpracy. Ale krytyka ta musi być rzeczowa i jednocześnie życzliwa i spokojna, a nie obryzgiwana piana demagogii i partyjnicstwa.

Nie przestaje być lojalnym względem rządu ten obywatel kraju, który widząc, że to lub owo zarządzenie przeczy istotnym wymogom życia — z godnością swego obywatelskiego posłannictwa zwróci na to uwagę czynników rządzących.

Nie przestaje być lojalnym obywatelem ten, kto dostrzegłszy w gospodarce społecznej fakty, godzące w najżywniejsze interesy pewnej części społeczeństwa wskaże namie Rządowi i zażąda ich usunięcia.

Staliśmy właśnie wobec takiego faktu, który boleśnie ugodził w interesy większej części społeczeństwa, a miano-

wicie wobec karygodnego rozzuchwalenia się skartelizowanych przedsiębiorstw — szczególności kartelu węglowego. Za chwilę wprost krańcowego zubożenia społeczeństwa „baroni” węglowi podnieśli cenę węgla.

Obowiązkiem naszym, jako współpracujących z Rządem jaknajkategoryczniej potępić politykę karteli, a w szczególności kartelu węglowego. Wnoszę o uchwalenie następującej rezolucji:

REZOLUCJA.

Zebrani w dniu 18-ym września 1932 r. prezesi 15 Kół Bezpартyjnego Bloku Współpracy z Rządem pow. wąbrzeskiego jednomyślnie powzięli następującą rezolucję:

My niżej podpisani reprezentanci Bezpартyjnego Bloku, szczerze oddani współpracy z Rządem, gorąco pragnący Połegi Państwa Polskiego, zgody wewnętrznej, powszechnego ładu i dobrobytu wszystkich obywateli, jako dzieci jednej Matki Ojczyzny, apelujemy za pośrednictwem Pomorskiego Wojewódzkiego Sekretariatu BBWR. do naszych przedstawicieli w Sejmie Polskim, by z chwilą rozpoczęcia się przyszłej sesji sejmowej oddali się pracy nad zwalczaniem szalejącego obecnie kryzysu gospodarczego. Praca ta objawiać się winna w radykalnym podcięciu filarów sztucznie i ziośliwie podtrzymujących obecne przesilenie gospodarcze w kraju, a temi są skartelizowane i zmonopolizowane przedsiębiorstwa.

W chwili, kiedy większość społeczeństwa ugina się pod ciężarem załamania się życia ekonomicznego nie może być miejsca na uprzywilejowanie pewnych tylko dziedzin tego życia; nie może być dwóch odmiennych cen, tj. uprzywilejowanych (kartelowych, monopolowych i półmonopolowych) i cen wolnych. Winno się jak najszybciej dokonać procesów wyrównawczych w gospodarstwie społecznym, jeżeli obecny kryzys ma dobiec do szczęśliwego końca.

Jeżeli ceny wolne artykułów rolnych nie mogą być podniesione do poziomu cen uprzywilejowanych, to te ostatnie muszą być obniżone do poziomu cen wolnych.

Reprezentujemy w przeważnej mierze rolnictwo, to też wyrażamy Rządowi wdzięczność za dekrety rolnicze, stana się one jednak nieżywotne, jeżeli w ślad za nimi nie pójda obniżenia na dużą skalę cen artykułów skartelizowanych: węgla, żelaza i innych.

Jako jeden z rażących i wprost urągających obecnej nędzy przykładów ca-

kry mów ców wyn na pel czy reso dar t. z wan wzn ność tu n te z rzy nią ty, centów leniu bezp urlop Inny się t — ro glu, nych 20% i nie nia c który rzec może Z W gla w przyw cnyw tale nizek Sp ników marz dzien w ma biu I Zagłę w w 6,96. Pr robek cią w nagro skład cyj, p Pr wcow tny z 9,09, na 10 6,72. Na ja obr ilustr botnik ki z l r. — obniżl który

